

Список використаних джерел:

1. Наумов А.В. Интегрированные маркетинговые коммуникации в местах продажи: в 2-х ч. Ч. 2. Личные продажи / А.В. Наумова. – Новосибирск: СибУПК, 2007. – 126 с.
2. Офіційний сайт Української асоціації маркетингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uam.in.ua/rus/standarts/>.
3. Лилик І. Ринок маркетингових досліджень в Україні 2014 рік: експертна оцінка та аналіз УАМ / І. Лилик // Маркетинг в Україні – 2015. – № 1. – С. 4-26.

Аннотация. В статье рассмотрены основные инструменты маркетинговых коммуникаций, их роль и значение для брендов маркетинговых исследовательских агентств. Проанализированы позиции брендов исследовательских агентств, а также сформированы общие выводы относительно использования маркетинговой коммуникационной политики агентствами и ее влияния на достижение стратегических целей компаний.

Ключевые слова: бренд, маркетинговые коммуникации, маркетинговые исследовательские агентства, позиционирование брендов, маркетинговая коммуникационная политика.

Summary. The article examines the basic tools of marketing communications and their role and importance for brands of marketing research agencies. The article analyzes the positioning of research agency brands according and generates general conclusions regarding the use of marketing communications policy by agencies and their influence on the achievement of strategic goals of companies.

Key words: brand, marketing communications, marketing research agencies, brand positioning, marketing communication policy.

УДК 004

Карпова Т. О.

аспірант

Хмельницького національного університету

Karпова Т. О.

Postgraduate

Khmelnytsky National University

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

LIFE CYCLE OF THE INFORMATION SYSTEM AND ITS INFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE

Анотація. У статті розглянуто основні характеристики етапів життєвого циклу інформаційної системи відповідно до закону зменшуваної ефективності еволюційного удосконалення систем. Зазначено особливості об'єктів та суб'єктів ІС та проаналізовано види рішень, які забезпечують якісний розвиток як кожного етапу ЖЦ, так і ІС загалом. Графічно зображено життєвий цикл інформаційної системи та наведено основні фактори і чинники, які зумовлюють його ефективне функціонування.

Ключові слова: інформаційна система, життєвий цикл інформаційної системи, етапи життєвого циклу інформаційної системи, моніторинг, ІТ-аудит.

Постановка проблеми. Сьогодні інформаційні системи стають одним із головних засобів ефективного, конкурентоспроможного функціонування підприємств та являють собою складну систему різноманітних інформаційних, програмних, технічних, людських та інших видів ресурсів. За таких умов важливого значення набувають дослідження, пов'язані з оцінкою економічної ефективності їхньої діяльності та способами і методами її визначення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми впровадження і використання інформаційних систем та методи оцінки ефективності їхньої діяльності розглянуто у працях як вітчизняних, так і зарубіжних учених, зокрема А.М. Берези, Є.С. Бізянова, К.Г. Скрипкіна,

Н.І. Бузак, В.В. Ковальчук, Л.В. Ємчук, П. Страссмана, С. Девераджа, Р. Кохлі та інших науковців. Однак недостатня увага приділяється розгляду методів оцінки економічної ефективності ІС залежно від особливостей етапів її життєвого циклу.

Метою статті є аналіз етапів ЖЦ ІС та визначення основних особливостей, які сприяють їх ефективному функціонуванню.

Виклад основного матеріалу. Створення та впровадження ІС є тривалим та трудомістким процесом підготовки рішень, розроблення відповідної документації з усіх питань, пов'язаних із реєстрацією, передаванням, обробкою та використанням даних, у якому на різних стадіях

і етапах беруть участь спеціалісти різних спеціальностей та кваліфікації. Послідовність цих стадій та етапів, яким притаманні свої особливості та характеристики, і становить життєвий цикл інформаційної системи (ЖЦІС).

Отже, життєвий цикл інформаційної системи – це сукупність стадій та етапів, які проходить інформаційна система в своєму розвитку від моменту прийняття рішення про початок удосконалення системи управління до моменту, коли інформаційна система припиняє своє існування (перестає функціонувати) [1, с. 23].

Кожний етап, який проходить ІС у результаті своєї діяльності та розвитку, визначається складом і послідовністю виконуваних робіт, отриманих результатів, методами і засобами, необхідними для виконання робіт, призначенням та відповідальністю працівників, тобто кожний етап має свої особливості, характеристики та чинники, які забезпечують його ефективну діяльність та створюють умови для переходу на інші етапи. Такий формальний опис ЖЦІС забезпечує оцінку необхідних трудових, матеріальних та фінансових ресурсів, затрат часу; контроль комплексу робіт із прогнозуванням і запобіганням можливих зривів під час виконання робіт; ефективне управління за чіткого розподілу відповідальності між керівниками різних рівнів і виконавцями робіт; оцінку якості та ефективності інформаційної системи стосовно певних критеріїв.

Розглянемо розвиток життєвого циклу інформаційної системи (ЖЦІС) відповідно до закону зменшуваної ефективності еволюційного удосконалення систем [2, с. 151; 3]. Відповідно до цього закону зв'язок між затратами, які пов'язані із процесом впровадження та використання ІС, та результатами, які одержані від вкладених коштів, відображаються S-подібними кривими розвитку. Цей підхід базується на об'єктивному законі розвитку систем та є загальним і для технічних систем, і для товарів, послуг, секторів ринку, технологій тощо.

За допомогою схематичного зображення ЖЦІС, що містить інформацію про витрати на ІС по осі абсцис та результати (прибуток) по осі ординат, проаналізуємо розвиток інформаційної системи, визначимо основні особливості, характеристики, рішення, які приймаються у сфері управління ІС на кожному етапі, та причини їх настання (рис. 1).

На графіку чітко простежуються етапи ЖЦІС: етап планування ІС, впровадження і використання та етап занепаду ІС.

Розглянемо кожний етап детальніше. Перший етап – **етап планування** (від моменту виникнення необхідності у придбанні ІС до її впровадження на підприємстві). На цьому етапі проводиться аналіз, дослідження економічного об'єкта та обґрунтування необхідності впровадження ІС; виявляються проблеми, які можуть бути вирішені за допомогою ІС; встановлюються вимоги, виконання яких має забезпечити інформаційна інфраструктура, та проводиться попередня оцінка ефективності діяльності ІС. Крім того, як зазначає автор Н.С. Редькіна, «не можна очікувати ефективної роботи від невідготовлених співробітників. Як наслідок, різко падає ефективність нової ІТ» [4, с. 51]. Тому цей етап має обов'язково супроводжуватися навчанням та інформуванням кінцевих користувачів про роботу з новою ІС. Це дасть

зможу не лише безболісно перейти на нові технології, а й звести простої, пов'язані з освоєнням ІС, до мінімуму.

Варто також зазначити, що на кожному етапі ЖЦІС виникає необхідність прийняття рішень у сфері управління ІС. За визначенням М.П. Войнаренка, «процес прийняття управлінського рішення є сукупністю дій суб'єкта управління, що починається з моменту виникнення проблемної ситуації і завершується реалізацією певних заходів щодо усунення цієї ситуації» [5].

Для ефективного розвитку ІС та її позитивного впливу на діяльність підприємства потрібно приймати такі управлінські рішення, як:

- визначення функціональних параметрів технічного та програмного забезпечення;
- формування власного ІТ-підрозділу чи ІТ-аутсорсинг;
- рішення, пов'язане з вибором готової чи самостійно розробленої інформаційної системи;
- використання хмарних технологій.

Так, під час визначення функціональних параметрів програмного та технічного забезпечення, щоб запобігти зайвим витратам, увагу варто звернути на деталізацію робочих функцій персоналу. Насамперед потрібно проаналізувати індивідуальні вимоги до технічного та програмного забезпечення співробітників різних категорій та вартість простоїв, пов'язаних із некоректною роботою цих співробітників.

Щодо рішення про формування власного ІТ-підрозділу чи ІТ-аутсорсинг, то, звісно, переваги ІТ-аутсорсингу порівняно зі створенням власного ІТ-підрозділу очевидні. ІТ-аутсорсинг дасть змогу зменшити витрати на обслуговування ІТ-інфраструктури, зосередитися на власному бізнесі, знизити навантаження на персонал підприємства та збільшити ефективність ІТ-процесів за рахунок залучення до вирішення ІТ-задач кваліфікованих фахівців. До того ж, порівнюючи витрати на розвиток ІС власним ІТ-підрозділом та на її аутсорсинг, автори [6] дійшли висновку, що використання ІТ-аутсорсингу забезпечує розвиток ІС та значну економію коштів. Крім того, вирішення цього питання залежить не лише від економічних розрахунків, а й від розмірів підприємства та обсягу його внутрішніх і зовнішніх інформаційних потоків.

Інше рішення пов'язане з вибором готової чи самостійно розробленої інформаційної системи. Так, доцільність самостійного розроблення виправдана у разі унікальності процесу, який підлягає автоматизації; за нестачі фінансових ресурсів та за відсутності на ринку необхідної

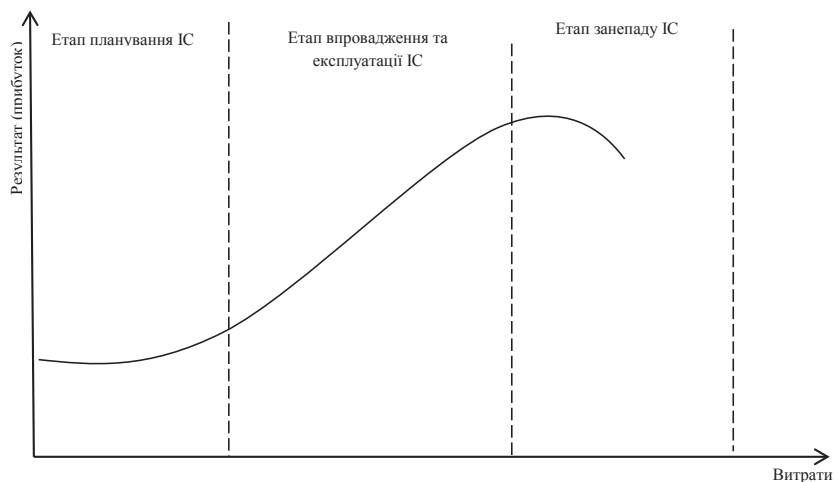

Рис. 1. Життєвий цикл ІС

системи. До того ж, самостійно розроблена система буде повністю відповідати поточним потребам підприємства, та поруч із цим виникає залежність від ІТ-працівника, який її розробив. У разі його звільнення можуть виникнути проблеми, пов'язані з її модифікацією. Вибір варіанту придбання готової ІС також має свої переваги та недоліки. Основною перевагою є підтримка і відновлення версій. Та й не останню роль у якісній роботі ІС відіграє відповідність українським і міжнародним стандартам, яка вже врахована у готовій ІС. Однак у цьому варіанті, як і у варіанті самостійного розроблення, до недоліків можна віднести високу вартість готових систем і залежність від виробника.

Сьогодні дедалі більшої популярності набирають методи обробки та збереження інформації, які не потребують придбання ПК великої потужності та встановлення програмного забезпечення і його системного оновлення. Йдеться про хмарні обчислення, які передбачають віддалену обробку та зберігання даних за умови підключення до Інтернету. Основними економічними та організаційними перевагами користування такими послугами є можливість не купувати потужне обладнання та не дбати про його амортизацію або утилізацію; економити на дорогому програмному забезпеченні та на оренді сервісів, ресурсів; необмежений обсяг збереження даних; доступність з різних пристроїв і відсутня прив'язка до робочого місця та ін. Тобто цей сервіс є доступним та зручним для користувача. Проте, незважаючи на очевидні переваги, у використанні хмарних технологій існує і низка недоліків. Основні претензії пов'язані з безпекою інформації, адже спосіб зберігання особистих даних на віддаленому сервері не здається надійним. Іншими причинами, що стримують розвиток хмарних технологій, є недостатня довіра споживачів хмарних послуг; відсутність надійних центрів обробки даних та залежність від компанії, яка надає послуги.

Етап уведення та експлуатації ІС. На цьому етапі відбувається поетапне впровадження інформаційної системи в експлуатацію, налагодження систем і підсистем ІС, навчання і підготовка персоналу, аналіз функціонування ІС, виправлення помилок та формування вимог до модернізації ІС і їх виконання. Також цей етап характеризується як великими витратами підприємства на її впровадження, так і появою перших результатів (ефектів). Так, першими є технологічні ефекти, суть яких полягає в автоматизації окремих операцій, а підприємницькі ефекти, які полягають в автоматизації бізнес-процесів та становлять для організації більшу цінність, проявляються лише у довгостроковій перспективі (зі значним часовим лагом). Наприклад, у зростанні вартості акцій підприємства, зміцненні конкурентоспроможності, розширенні ринку збуту товарів тощо.

Ще однією важливою характеристикою цього етапу є можливість виявлення моменту переходу на технологію нового покоління. Технологія нового покоління зазвичай не буває принципово новою, однак вона може мати новий пакет атрибутів, додатків чи функцій, що дасть змогу удосконалити ІС, тим самим покращити її вплив на діяльність та прибуток підприємства.

Рішення, які приймаються у сфері управління ІС, на цьому етапі ЖЦ пов'язані насамперед із:

- інвестиціями в оптимізацію процесів поточного функціонування ІС (навчання ІТ-персоналу та кінцевих користувачів, забезпечення пропускну здатності мережевих систем, безпеку ІС (захист даних ІС) та розвиток сайту).
- визначенням регулярності проведення ІТ-аудиту та моніторингу як основних методів та способів оцінки і контролю ключових показників ефективної роботи ІС.

Інвестиції в навчання ІТ-персоналу. Швидкі зміни в розвитку бізнесу, а також підвищення складності технологічних рішень, що їх використовує підприємство, потребують більш високого рівня кваліфікації, компетентності та знань персоналу. Навчання фахівців, що реалізують і впроваджують ІС, дасть змогу забезпечити ефективність і якість її роботи. Контроль за такими показниками, як рівень задоволеності сторін-учасників досвідом та професійним навичками ІТ-персоналу, рівень відтоку кадрів, задіяних у сфері ІТ, та відсоток ІТ-спеціалістів, сертифікованих відповідно до вимог їхніх посадових інструкцій, дасть змогу не лише аналізувати ефективність їхньої роботи, а й проводити навчання та набір ІТ-персоналу для виконання тактичних (поточних) планів розвитку ІС і мінімізувати ризики, пов'язані із залежністю від ключових ІТ-спеціалістів.

Мережеве устаткування ІС. Головною метою ІС є надання своєчасної та достовірної інформації для прийняття управлінських рішень. Несвочасне отримання інформації може привести до негативних наслідків для діяльності підприємства, тому мережеве устаткування ІС також потребує інвестицій у свій розвиток. Прийняття рішення має базуватися на результатах моніторингу за показниками пропускну здатності каналів зв'язку, як внутрішніх так і зовнішніх (доступ до Інтернету), та виявлення невідповідності поточним потребам підприємства і сучасним умовам. До того ж, зручне користування послугами хмарних обчислень та якісні результати на їх основі значно залежать від високоякісного Інтернету з великою пропускну здатністю. «Наявність хмарних технологій, – зазначає К. Дремач, – передбачає можливість доступу до них за наявності Інтернет-з'єднання. Якщо у користувача немає доступу в Інтернет, то в 99% ситуацій він не зможе працювати» [7].

Безпека даних ІС. Важливе значення для ефективної роботи підприємства має безпека даних інформаційної системи. Організація захисту інформації реалізується комплексом заходів, спрямованих на забезпечення захищеності інформації від несанкціонованого доступу, використання, оприлюднення, руйнування, внесення змін, ознайомлення, перевірки, запису чи знищення. Комплекс заходів представлений методами і механізмами захисту, які включають у себе процедурні, програмні та апаратні способи організації захисту. Організацію ефективного захисту даних інформаційної системи забезпечить моніторинг системи «для того, щоб виявляти відхилення від політики управління доступом і записувати контрольовані події. Моніторинг доступу в системі забезпечить контроль інцидентів та виявлення порушників» [8].

Розвиток веб-сайту. Сьогодні веб-сайт як засіб обміну інформацією та оптимізації роботи з клієнтами створює також широкі можливості для підтримки і розвитку підприємства. Ефективна система аналізу, оцінки та контролю за показниками, які характеризують діяльність веб-сайту, сприятиме збільшенню обсягів реалізації продукції/послуг за рахунок утримання старих та залучення нових клієнтів.

Етап занепаду ІС. Цей етап характеризується невідповідністю визначених показників ефективної діяльності ІС як поточним потребам і бізнес-цілям підприємства, так і вимогам сучасності. Однією із причин настання цього етапу є невеликий термін корисного використання ІТ через їх швидке моральне старіння. Удосконалення управління будь-яким об'єктом, як зазначає Н.І. Бузак, безпосередньо залежить від організації ефективної системи контролю [9]. Тож надійним способом попередження настання цього етапу має стати

правильне та ефективне проведення ІТ-аудиту і моніторингу показників ефективної діяльності ІС, визначених на попередніх етапах. Якщо ж у процесі зазначених способів оцінки та контролю показників результати дають змогу дійти висновків про ефективність ІС, тобто обрані показники відповідають встановленим вимогам та поточним потребам, то ці дії повторюються згідно зі встановленою регулярністю проведення. У протилежному разі варто визначити фактори і причини, які привели до негативної зміни показників, детально проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки і вжити заходів щодо їх виправлення. Такими причинами можуть бути невчасне оновлення програмного забезпечення, модернізація апаратної частини (обладнання), недостатня пропускна здатність мережесистем тощо. Тож на етапі занепаду ІС прийняття рішень ґрунтується на результатах моніторингу та висновках і рекомендаціях ІТ-аудиту. На їх основі керівники можуть приймати такі рішення, як заміна існуючої ІС, модернізація окремих складників, відмова від запровадження змін у разі відповідності ІС потребам бізнесу та вимогам сучасності та у зв'язку з відсутністю коштів або ж неготовністю керівництва до серйозних змін.

Отже, моніторинг та ІТ-аудит дадуть можливість передбачити етап занепаду ІС, виявити небажані події та вжити коригувальних заходів щодо їх виправлення. Тобто момент настання цього етапу можна вважати точкою біфуркації, після настання якої ІС може перейти на більш високий рівень впо-

рядкованості, а може і повністю припинити своє існування (рис. 2).

Варто також зазначити, що кожний етап життєвого циклу ІС характеризується станом об'єктів та суб'єктів, яким притаманні визначені умови функціонування (табл. 1).

Отже, проаналізувавши етапи ЖЦ ІС, узагальнимо їх основні особливості, рішення, які забезпечують ефективну роботу ІС, та причини настання (табл. 2).

Висновки. Отже, аналіз життєвого циклу інформаційної системи відповідно до закону еволюційного удосконалення систем дав змогу визначити основні особливості та характеристики кожного етапу ЖЦ та причини їх настання. А зазначені способи оцінки та контролю діяльності ІС (моніторинг та ІТ-аудит) саме на кожному етапі її ЖЦ дадуть змогу ефективно впровадити інформаційну систему та результативно її використовувати, що матиме позитивний вплив на діяльність підприємства.

Рис. 2. Точка біфуркації та основні характеристики етапів життєвого циклу ІС

Таблиця 1

Особливості об'єктів та суб'єктів ІС на відповідних етапах її ЖЦ

Об'єкти / Суб'єкти	Етапи		
	Планування	Впровадження та використання	Занепаду ІС
Користувачі	Персонал, який займається дослідженням економічного об'єкта та обґрунтуванням необхідності впровадження ІС	Фахівці ІТ-підрозділу, які займаються навчанням користувачів та розвитком ІС	Несистемне використання інформаційної системи користувачами
Технічне забезпечення	Невелика кількість апаратного обладнання у деяких функціональних підрозділах підприємства	Зростання кількості комп'ютеризованих робочих місць, ІС упроваджена на всіх ПК підприємства	Технічні параметри комп'ютерної техніки та периферійних пристроїв не відповідають поточним потребам підприємства та вимогам сучасності
Програмне забезпечення	Невелика кількість спеціалізованого програмного забезпечення, можливості якого не використовуються повною мірою	Зростання кількості спеціалізованого програмного забезпечення, широке використання ІС у всіх підрозділах	Функціональні характеристики програмного забезпечення не відповідають поточним потребам підприємства та вимогам сучасності
Витрати на ІС	Формування та контролювання ІТ-бюджету, пошук шляхів скорочення витрат	Витрати зростають, розраховується ефективність витрат на ІС та віддача від її використання	Недостатні для повноцінного функціонування ІС
Обробки і збереження інформації	Використання ПК для формування документації, математичних обчислень	Поширюються автоматизовані методи обробки інформації, усвідомлюється потреба створення БД	Обробка інформаційних потоків підприємства відбувається неефективно
Ключові процеси ІС	Формування документації за допомогою ПК, часткова автоматизація інформаційних процесів	Автоматизація інформаційних процесів діяльності підприємства, удосконалення процесів збору, обробки і поширення інформації та підвищення їх якості	Автоматизація інформаційних процесів діяльності підприємства не відбувається належним чином

Загальні характеристики етапів життєвого циклу інформаційної системи

Характеристика	Етап		
	Планування	Впровадження та використання ІС	Занепаду ІС
Основні особливості етапу	Аналіз та дослідження економічного об'єкта; обґрунтування доцільності впровадження ІС; виявлення проблем, які можуть бути вирішені за допомогою ІС; встановлення вимог, виконання яких має забезпечити інформаційна інфраструктура	Поетапне впровадження інформаційної системи в експлуатацію; налагодження систем і підсистем ІС; навчання і підготовка персоналу; аналіз функціонування ІС, виправлення помилок та формування вимог до модернізації ІС і їх виконання	Невідповідність визначених показників ефективної діяльності ІС як бізнес-цілям підприємства, так і вимогам сучасності
Рішення, які приймаються на цьому етапі	Визначення функціональних параметрів технічного та програмного забезпечення; формування власного ІТ-підрозділу чи ІТ-аутсорсинг; рішення, пов'язане з вибором готової чи самостійно розробленої інформаційної системи; використання хмарних технологій	Встановлення регулярності проведення ІТ-аудиту; прийняття рішень щодо інвестицій у: – навчання ІТ-персоналу та кінцевих користувачів; – забезпечення пропускну здатності мережевих систем; – безпеку ІС; – розвиток сайту	Модернізація інформаційної системи чи її заміна
Причини настання етапу	Потреба в автоматизації інформаційних потоків; усвідомлення потреби створення БД	Удосконалення ІС	Невеликий термін корисного використання ІТ із-за їх швидкого морального старіння; невчасне оновлення програмного забезпечення, модернізація апаратної частини, недостатня пропускну здатність мережевих систем

Список використаних джерел:

1. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем // К.: КНЕУ. – 2001. – 205 с.
2. Дробишева О.О. Кризові фактори та необхідність управління життєвим циклом підприємства / О.О. Дробишева // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. тр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ», 2009. – № 34. – С. 149-159.
3. Ложачевська О.М., Горбачова О.М., Періодизація етапів життєвого циклу розвитку аеропортів України відповідно до специфіки їх діяльності / О.М Ложачевська // Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. – 2011. – № 4. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/4399.pdf>
4. Редькина Н.С. Внедрение информационных технологий в библиотеках с учетом оценки их эффективности // Библиосфера. – 2011. – №. 1. – С. 51.
5. Войнаренко М.П. Управління матеріально-технічним забезпеченням (менеджмент постачально-збутових процесів): навч. Посіб. / М.П. Войнаренко – Хмельницький: ЗДУ, 2003. – 111 с.
6. Лисенко Ю.Г., Бізянов Є.Є. Модель ефективності ІТ-аутсорсингу в контексті розвитку інформаційних систем економічних об'єктів // Проблеми економіки. – 2013. – №. 2. – С. 190-195.
7. Дремач К. Облачные сервисы: основное препятствие – недоверие к поставщику услуги [Электронный ресурс] / К. Дремач // «Технологии и средства связи» № 5, 2011. – Режим доступу: <http://www.tssonline.ru/articles2/focus/oblacloudnie-servisiosnovnoe-prepyatstvie-nedoverie-k-postavshiky-uslygi>
8. Чунарьова А.В., Чунарьов А.В. Сучасні методи аудиту інформаційно-комунікаційних систем та мереж http://www.rusnauka.com/27_NII_2010/Informatica/71917.doc.htm
9. Бузак Н.І. Облік і контроль затрат на впровадження сучасних інформаційних технологій: дис. – К.: автореф. дис. ... к. е. н.: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / Н.І. Бузак, 2009.

Аннотация. В статье рассмотрены основные характеристики этапов жизненного цикла информационной системы в соответствии с законом уменьшающейся эффективности эволюционного совершенствования систем. Указаны особенности объектов и субъектов ИС и проанализированы виды решений, которые обеспечивают качественное развитие как каждого этапа ЖЦ, так и ИС в целом. Графически изображен жизненный цикл информационной системы и приведены основные факторы, которые обуславливают его эффективное функционирование.

Ключевые слова: информационная система, жизненный цикл информационной системы, этапы жизненного цикла информационной системы, мониторинг, ИТ-аудит.

Summary. In this work, the main characteristics of the life cycle stages of the information system are considered in accordance with the law of diminishing efficiency of evolutionary improvement of systems. The features of the objects and subjects of the information system are pointed out and types of decisions are analyzed, which ensure qualitative development of each stage of the life cycle and the information system as a whole. Graphically depicts the life cycle of the information system and presents the main factors that determine its effective functioning.

Key words: information system, life cycle of the information system, stages of the life cycle of the information system, monitoring, IT audit.